

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2009

Μάθημα: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Τάξη: Α΄

Ημερομηνία: Τρίτη, 9 Ιουνίου 2009

Ωρα: 07:45 – 10:15

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από 5 Μέρη και οκτώ (8) σελίδες.

Οδηγίες:

- **Να απαντήσετε σε όλα τα ερωτήματα.**
- **Δεν επιτρέπεται η χρήση διορθωτικού υγρού.**
- **Στην αξιολόγηση θα ληφθούν υπόψη η ορθογραφία, η σαφής και καλή διατύπωση, η ευανάγνωστη γραφή και η όλη εμφάνιση του γραπτού.**
- **Να γράψετε με πέννα χρώματος μπλε ή μαύρου.**

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ (17 μονάδες)

Να διαβάσετε το πιο κάτω κείμενο και να απαντήσετε στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

Οι απαντήσεις να αποδίδονται με δικά σας λόγια και ΟΧΙ να προβαίνετε σε αντιγραφή του κειμένου.

Ζητάτε την άποψή μου για τη γλώσσα μας σήμερα. Πιστεύω πως δεν μας λείπουν απόψεις και γνώμες που φωτίζουν το πρόβλημα, ούτε και προτάσεις σοβαρές και τίμιες για την αντιμετώπιση του. Ακόμα και στον ημερήσιο τύπο έχουν εμφανιστεί προκλήσεις για ουσιαστικό προβληματισμό, αλλά υπάρχουν και μελέτες ειδικές για το γλωσσικό μας πρόβλημα, γραμμένες με **ευσυνείδητη** έγνοια και αγωνία για τον τόπο.

Δεν μας λείπουν απόψεις μας λείπει η **συλλογική** θέληση και η έμπρακτη δυνατότητα να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά τη γλωσσική μας αφασία. Πόσοι καταλαβαίνουν ότι η έκφραση δεν είναι ρητορική; Πηγαίνετε στα λύκεια: τα παιδιά δεν κατανοούν πια ούτε τον Παπαδιαμάντη και με δυσκολία παρακολουθούν κείμενο του Μακρυγιάννη ή του Κοσμά του Αιτωλού. Κι όμως τη γλώσσα του πατρο-Κοσμά την καταλάβαιναν οι αναλφάβητοι Έλληνες της Τουρκοκρατίας. Μέσα σε μια γενιά, τη γενιά των παιδιών μας, διακόπτεται η γλωσσική συνέχεια τριών χιλιάδων χρόνων.

Είναι άραγε θέμα εκπαιδευτικών **μεταρρυθμίσεων, προσανατολισμού** της παιδείας; Ναι, αλλά όχι πρωταρχικά. Πρωταρχικά είναι κρίση μιας κοινωνίας που **υποβαθμίζει** τη γλώσσα γιατί δεν την χρειάζεται. **Η γλώσσα είναι όργανο σχέσης, έκφραση κοινωνίας. Μια κοινωνία που δεν έχει συλλογικούς στόχους, κοινά οράματα, ποια γλώσσα να μιλήσει;** Περιορίζεται σε ένα στοιχειώδη κώδικα συνεννόησης και το υπόλοιπο της γλωσσικής έκφρασης εμπορευματοποιείται: γίνεται διαφήμιση, επαγγελματικό ιδίωμα.

Για να συγκροτηθεί διάλογος, πρέπει να λειτουργεί ο λόγος. Για να λειτουργήσει ο λόγος, προϋποτίθεται η γλώσσα. Για να εκφράσει η γλώσσα λόγο και να συστήσει διάλογο, πρέπει να υπάρχει η ανάγκη και η πρόθεση της σχέσης, της κοινωνίας.

Οι παράλληλοι μονόλογοι δεν είναι διάλογος. Η εκτόνωση της **ιδιοτέλει**ας δεν είναι λόγος. Η υποταγή των λέξεων, των εννοιών και της σύνταξης αναιρεί τις προϋποθέσεις της γλωσσικής επικοινωνίας.

Γι' αυτό τραυλίζουμε, γιατί φτιάξαμε μια κοινωνία ακοινώνητων ατόμων. Ο σημερινός Νεοέλληνας δεν σχετίζεται, μόνο επιτίθεται για να κερδίσει. Το ίδιο επιτίθεται και ο μαθητής στους συμμαθητές του για να κερδίσει προτεραιότητα βαθμού, αφού υποτάξαμε και την εκπαίδευση στο όραμα του εμπορευματικού πτυχίου.

Έτσι η γλώσσα έχει πάψει να αναλύει, να ερμηνεύει, να υπηρετεί το διάλογο και την αλήθεια. Διαστρέφεται σε κώδικα επίθεσης και άμυνας, γυμνώνεται από κάθε νοηματικό πλούτο και εμπλέκεται σε αμήχανες επαναλήψεις.

... Κάνετε μια έρευνα πόσοι σήμερα θα συμφωνούσαν στην ανάγκη μιας σταυροφορίας για να σωθεί η γλώσσα, η γλωσσική συνέχεια της ελληνικής γλώσσας, τουλάχιστον στην εκπαιδευτική πρακτική.

Χρήστος Γιανναράς, *Το ζήτημα της Γλώσσας*,
(Διασκευή)

Ερωτήσεις:

A1. Να αποδώσετε με δικά σας λόγια το περιεχόμενο του κειμένου σε **100-120** λέξεις.
(4 μονάδες)

A2. Με βάση το κείμενο, να αναφέρετε τους παράγοντες που οδηγούν στη φθορά της ελληνικής γλώσσας.
(8 μονάδες)

A3. «**Η γλώσσα είναι όργανο σχέσης, έκφραση μιας κοινωνίας. Μια κοινωνία που δεν έχει συλλογικούς στόχους, κοινά οράματα, ποια γλώσσα να μιλήσει;**»

Να εξηγήσετε και να σχολιάσετε την πιο πάνω άποψη.

(5 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΓΛΩΣΣΑ (3 μονάδες)

B1. Να γράψετε από ένα αντίθετο για τις πιο κάτω λέξεις, χωρίς να αλλάξετε το γραμματικό τύπο των λέξεων:

α) ευσυνείδητη

β) προσανατολισμού

(1 μονάδα)

B2. Να γράψετε από ένα συνώνυμο για τις πιο κάτω λέξεις, χωρίς να αλλάξετε το γραμματικό τύπο των λέξεων:

α) μεταρρυθμίσεων

β) συλλογική

(1 μονάδα)

B3. Με κάθε μια από τις πιο κάτω λέξεις να γράψετε μια δική σας **ολοκληρωμένη πρόταση**, έτσι που να φαίνεται η σημασία τους, (κυριολεκτική ή μεταφορική), χωρίς να αλλάξετε το μέρος του λόγου.

α) υποβαθμίζει

β) ιδιοτέλειας

(1 μονάδα)

ΜΕΡΟΣ Γ΄ : ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ - ΕΚΘΕΣΗ (40 μονάδες)

Να αναπτύξετε το πιο κάτω θέμα σε 350-400 περίπου λέξεις.

Οι σημερινοί άνθρωποι όλο και λιγότερο επικοινωνούν και όλο και πιο πολύ συνθηματολογούν. Δεν είναι υπερβολή αν πούμε ότι ζούμε στην εποχή των συνθημάτων. Το φαινόμενο αυτό αναφέρεται πιο πολύ στους νέους, που έχουν περιορίσει το λεκτικό τους κώδικα σε κάποιες τυποποιημένες εκφράσεις.

Σε ομιλία, την οποία θα εκφωνήσετε στο μαθητικό συνέδριο του σχολείου σας, να αναλύσετε τους παράγοντες που οδηγούν στην κακοποίηση της γλώσσας και να εισηγηθείτε τρόπους απάμβλυνσης του φαινομένου.

ΜΕΡΟΣ Δ΄: ΚΕΙΜΕΝΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ (32 μονάδες)

Να απαντήσετε **ΣΕ ΟΛΕΣ** τις ερωτήσεις που ακολουθούν.

Α. Κρητική Λογοτεχνία:

Ετότες λέγει ο Κρητικός, ο νιος ο παινεμένος:
«όπου αποθάνει, απ' όλους σας ας ειν' συγχωρεμένος»,
και μ' ένα πήδημα ως αϊτός εστάθηκε στο ζάλο
και βάνει χέρα στο σπαθί κι ανήμενε τον άλλο
κι εκείνος πάλι ανάδια του ογλήγορος σιμώνει
και διχωστάς παραθεσμά σα δράκος ξεσπαθώνει.
και σμίγουν τα γδυμνά σπαθιά, σηκώνουν τα σκουτάρια
κι αρχίζουσιν την μαλιά τούτα τα παλλικάρια....
σα δυό λιοντάρια, όντε βρεθού με πείνα εις τα δάση
και βρού φαητό και απάνω του το' να και τ' άλλο αράσσει,
μουγκρίζου κι αγριεύγουσι, πεινού και με το στόμα
και με τα νύχια αράσσουν κι τρέχουν εις το βρώμα,
το 'να και τ' άλλο πολεμά, το βρώμα να κερδέσει,
έτσι' καμαν και τούτοι οι δυό εις του λαού τη μέση.
Τριγυρισμένους τσ' έχουσι και στέκου και θωρούσι,
τον πλια αντρειωμένο από τους δυό δεν ξεύρουσι να πούσι
και μόνο εκείνα τα σπαθιά ανεβοκατεβαίνου
κι ώρες ζερβά τα ζάλα τως κι ώρες δεξά τα πηαίνου.
Πολλά μεγάλη δύναμη έχει ο Καραμανίτης,
πλιας τέχνης και πλιας μαστοριάς ειν' το παιδί της Κρήτης
και με την τέχνη συντηρά, την ώρα που μαλώνει,
την χέρα του Σπιθόλιοντα σε ποια μερά ξαμώνει
κι εξώφευγε τσι κοπανιές κι ήβλεπε το σπαθί του
κι ωσάν αϊτός επά κι εκεί επέτα το κορμί του,
σύρνεται οπίσω, πηαίνει ομπρός, ζερβά δεξά γιαγέρνει
και πρίχου σώσει η κοπανιά εις το σπαθί την παίρνει
κι όποιο σπαθί εχ' έτοια βαφή, σίδερο δεν το πιάνει
ουδέ ποτέ τσακίζεται ουδ' αδοντιά δεν κάνει
πότε και λίγο του 'διδε κι απάνω στο σκουτάρι
στη γη κομάτια το 'ριχνε το φοβερό λιοντάρι.

Ἦστεκεν ὁ Χαρίδημος σαν ἄντρας κι ἀνιμένει
 και γύρευγε να βρεῖ καιρό ἡ χέρα ἡ τιμημένη
 δεν θέλει δίχως διάφορο οἱ κοπανιές να πηαίνου,
 ὡσάν ἐπηαίναν τοῦ θεριοῦ τ' ἄγριου τοῦ θυμωμένου,
 που πότε ἐβάρειε το σπαθί, πότες εἰς το σκουτάρι,
 μ' αὐτήνες οἱ λαβωματιές δεν ἔχουνε τὴ χάρη.
 Μα τούτος ἔχει ἀπομονή και πολεμά με γνώση
 και ἐγυρευγέ τονε ἀνοικτό, για να τότε λαβώσει,
 και πάντα ὁμπρός στα μάτια τοῦ με το σπαθί ξαμώνει,
 για να τότε κρατεῖ μακρά, να μην πολυσιμώνει.
 Με τον καιρό ὁ Χαρίδημος τὴν χέρα χαμηλώνει
 κι ἡύρε τοῦ το μερί ἀνοικτό, δαμάκι τον λαβώνει.
 Σ' κείνο τον τόπο που' βγαλε τότες το πρώτο αἷμα
 κι ἀρχίσασι κι ἐχαίρουντα κείνοι οἱ πολλοὶ ὅπου τρέμα,
 λιγάκι τον ἐλάβωσε, πούρι το αἷμα ἐβγήκε
 και το σπαθί τοῦ εἰς το μερί λαβωματιά τοῦ ἀφήκε
 κι ὡσάν τεχνίτης στ' ἄρματα πάντα καιρό γυρεύγει
 με γνώση και με μαστοριά να κρούγει και να φεύγει.
 τὴ δεύτερη λαβωματιά στο στήθος τοῦ τὴν κάνει
 κι ἦτον ἐτούτη ἀκρόκαλη, αἷμα πολὺ τοῦ βγάνει.
 Γυρεύγει τόπο και καιρό ἐκείνη τὴν ἡμέρα
 να κάμει μιαν μαλιά καλή ἡ τιμημένη χέρα.
 Ὡς εἶδεν ὁ Σπιθόλιοντας τὰ αἵματα κι ἐτρέχα
 στο στήθος τοῦ και στο μερί και το κορμί τοῦ ἐβρέχα,
 ἐμούγκρισε, ἐταράχτηκε κι ὡσαν λιοντάρι ἀγριεύγει
 και να βαρεῖ τοῦ Κρητικοῦ τόπο να βρεῖ γυρεύγει
 μηδέ ποτέ το πέλαγος ἐτοιας λογιῆς μανίζει
 σ' τσ' ἀνεμικές τοῦ Γενναριοῦ ὄντε βρονά κι ἀφρίζει
 σ' καιρό που ἀνακατώνεται με ταραχή μεγάλη,
 κι ὄντε σκορπά τὰ κύματα ἐξω στο περιγιάλι,
 σαν ἔκαμε ὁ Σπιθόλιοντας στα αἵματα που ἐθώρει
 κι ἐτρέχαν και να γδικιωθεῖ ἀκόμη δεν ἐμπόρει.
 Εἰδάγκανεν τὰ χεῖλη τοῦ, μέσα ἡ καρδιά τοῦ βράζει,
 δράκοντας κι ὄχι ἀνθρώπινο το πρόσωπό τοῦ μοιάζει
 κι ἦσυρε μουγκαλισματιάν ἐτσι πολλὰ μεγάλη,
 που το πατάρι ἐσείστηκεν που μια μεράν ὡς ἄλλη,
 κι ἐφάνη, κι ἦτονε βροντή, οπού ἀπ' τὰ ὕψη ἀρχίζει
 και κάνει ταραχή πολλή, τὰ νέφαλα ξεσκίζει
 και με πολὺ συγχαλασμό στα βάθη κατεβαίνει,
 ἐδέτσι κι ἀπ' το στόμα τοῦ ὁ μουγκρισμός ἐβγαίνει.
 μανίζει με τὰ χέρια τοῦ και το σπαθί τοῦ ψέγει
 κι εἰς κείνες τὶς λαβωματιές να γδικιωθεῖ γυρεύγει.
 Εμάζωξε σαν το θεριό ὅλη τὴ δύναμή τοῦ
 Κι ὅσο μπορεῖ ψηλά ψηλά σηκώνει το σπαθί τοῦ
 κι ἀπόκει τρέχει ἀπάνω τοῦ με το ἀγριωμένο χέρι
 κι ἐξάμωσε να τοῦ βαρεῖ στὴς κεφαλῆς τὰ μέρη...

A. 1. Να βρεῖτε τὶς παρομοιώσεις που ἀναφέρονται στους δύο μονομάχους. Ποιες ιδιότητές τοὺς ἀντιπαραβάλλονται;

(3 μονάδες)

A. 2. Ἡ μονομαχία ἀρχίζει με μιὰ παρομοίωση. Ποιος ὁ ρόλος τῆς στο ἀπόσπασμα;

(2 μονάδες)

A. 3. Μέσα ἀπὸ το ποίημα ἐκφράζονται οἱ προσωπικὲς πεποιθήσεις τοῦ ποιητῆ. Τεκμηριώστε.

(3μονάδες)

Β. Εις Αγαρηνούς, Ανδρέας Κάλβος

η Ποίος ποτέ του Θεού ποίος του Ηλίου ομοίασεν; διατί βωμούς, θυμίαμα διατί ζητούν οι μύριοι τύραννοι, και ύμνους; θ Ύψιστοι αυτοί! – λαμπρότεροι αυτοί των άλλων! –μόνοι!- Λαμπροί, κι ύψιστοι οι δίκαιοι, και μόνοι των ανθρώπων οι ευεργέται. ι Κριταί ως Θεοί! Και πότε την αρετήν αθλίως, πότε δεν εκατέτρεξαν; πότε ευσπλαγχνίαν εγνώρισαν, δικαιοσύνην; ια Με υπερήφανους πόδας καταφρονητικούς, δεν πατούν το χρυσούν συντριφθέν τώρα ζύγωθρον του ορθού νόμου; ιβ Το αχόρταστον δρέπανον αυτοί βαστούν, θερίζουν πάντα όσα ο ιδρώτας μας ωρίμασεν αστάχνα δια τους υιούς μας. ιγ Τρέξε πάνω εις τα κύματα της φοβεράς θαλάσσης κινδύνευσε, αναστέναξε, πίε το πικρόν ποτήριον της ξενιτείας ιδ Δια την τροφήν που εσύναξας με κόπους ανεκφράστους, εις τα παραθαλάσσια ιδού χάσκει το λαίμαργον στόμα τυράννων ιε τι τα ευωδή αγκαλιάζετε προσκέφαλα του γάμου; Τι φιλείτε το μέτωπον Ιερόν των γονέων σας Με τόσον πόθον;	ιστ Η σάλπιγγα, τα τύπανα σας προσκαλούν, αδίκους, ασυνέτους πολέμους φέρετε, κατασφάζατε τα έθνη αθώα. ιζ Όχι μόνον τον ιδρώτα, αλλά και τ' αίμα οι τύραννοι ζητούσιν από σας. κι αφού ποτάμια εχύσατε μήπως τους φθάνει; ιη Την πνοήν σας αχόρταστοι επιθυμούν, αλίμονον αν ποτέ επί τα σφάγια των τυράννων αναστε- νάξη η ψυχή σας. ιθ Αλίμονον, αλίμονον, όταν ο Θεός πέμψη ακτίναν αληθείας και με αυτήν το στήθος σας ζωοποιήση. κ Εάν τις το νουθέτημα Θείον ακολουθήσῃ στόμα μαχαίρας, βάσανα, κλαύματα φυλακής τότε ας προσμένῃ κα Και τοιούτοι, εμπρός σας εγώ να γονατίσω:- γη ας σχισθεί, εις το βάραθρον η βροντή τ' ουρανού ας με τινάξει. κβ Προτού σας ατιμήσω ω γόνατά μου.-Ατάρακτον έχω το βλέμμα, οπόταν το καταβάσω εις πρόσωπον ενός τυράννου. κγ Εσείς ωσάν ο Ήλιος λαμπροί: - ναι φλόγας βέβαια βλέπω διαδημάτων, αλλά τας δυστυχίας μας μόνον φωτίζουν.
---	--

Β. 1. Στην ωδή υπάρχει το δραματικό σχήμα Ύβρις-Νέμεσις. Να το εντοπίσετε και να το εξηγήσετε.

(4 μονάδες)

B. 2. Πώς θεωρούν τους εαυτούς τους οι Τύραννοι και πώς τους παρουσιάζει ο ποιητής; Ποια η στάση του ποιητή απέναντι στους τυράννους;

(4 μονάδες)

Γ. Ο δωδεκάλογος του γύφτου, Κωστής Παλαμάς

Μες τις παινεμένες χώρες, Χώρα
παινεμένη, θα' ρθει κι η ώρα,
και θα πέσεις, κι από σεν' απάνου η Φήμη
το στερνό το σάλπισμά της θα σαλπίσει
σε βοριά κι ανατολή, νοτιά και δύση.
Πάει το ψήλος σου, το χτίσμα σου συντρίμμι.
θα' ρθει κι η ώρα, εσένα ήταν ο δρόμος
σε βοριά κι ανατολή, νοτιά και δύση,
σαν το δρόμο του ήλιου, γέρνεις, όμως
το πρωί για σε δε θα γυρίσει.

Και θα σβήσεις καθώς σβήγουνε λειβάδια
από μάϊσσεσ φυτρωμένα με γητειές.
πιο αλαφρά του περασμού σου τα σημάδια
κι από τις δροσοσταλαματιές.
Θα σε κλαίν' τα κλαυοπούλια στ' αχνά βράδυα
και στα μνήματα οι κλωνόγυρτες ιτιές.

Και θα φύγεις κι απ' το σάπιο το κορμί
ω Ψυχή παραδαρμένη από το κρίμα
και δε θα' βρει το κορμί μια σπιθαμή
μες στη γη για να την κάμει μνήμα,
κι άθαφτο θα μείνει το ψοφίμι,
να το φάνε τα σκυλιά και τα ερπετά,
κι ο καιρός μέσα στους γύρους του τη μνήμη
κάποιου σκέλεθρου πανάθλιου θα βαστά.
Όσο να σε λυπηθεί
της αγάπης ο Θεός,
και να ξημερώσει μian αυγή,
και να σε καλέσει ο λυτρωμός,
ω Ψυχή παραδαρμένη από το κρίμα!
και θ' ακούσεις τη φωνή του λυτρωτή,
θα γδυθείς της αμαρτίας το ντύμα,
και ξανά κυβερνημένη κι αλαφρή,

θα σαλέψεις σαν τη χλόη, σαν το πουλί,
σαν τον κόρφο το γυναικείο, σαν το κύμα,
και μη έχοντας πιο κάτω άλλο σκαλί
να κατρακυλήσεις πιο βαθιά
στον Κακού τη σκάλα, -
για τ' ανέβασμα ξανά που σε καλεί
θα αιστανθείς να σου φυτρώνουν, ω χαρά!
τα φτερά,
τα φτερά τα πρωτινά σου τα μεγάλα

Γ. 1. Η ποίηση του Παλαμά θεωρείται ότι εκφράζει τους πόθους και τις προσδοκίες του γένους. Πώς τεκμηριώνεται η άποψη αυτή μέσα από το κείμενο;

(4 μονάδες)

Γ. 2. Αφού διαβάσετε το πιο κάτω απόσπασμα να αναφέρετε:

α. Σε ποια πολιτεία αναφέρεται ο ποιητής;

β. Ποιες εικόνες χρησιμοποιεί ο ποιητής για να δείξει τον ξεπεσμό της πολιτείας αυτής;

(3 μονάδες)

Δ. 9^η Ιουλίου 1821, Βασίλης Μιχαηλίδης

«Πίσκοπε γιώ την γνώμην μου ποττέ δεν την αλλάσω
κι όσα κι αν πείς μεν θαρευτείς πως εν να σου πιστέψω.
έχω στον νουν μου, Πίσκοπε, να σφάξω, να κρεμμάσω,
κι αν ημπορώ που τους Ρωμιούς την Κύπρο να παστρέψω,
κι ακόμα, αν ημπόρεια τον κόσμον να γυρίσω,
έθεννα σφάξω τους Ρωμιούς, ψυχήν να μεν αφήσω!»

«Η Ρωμιοσύνη εν φυλή συνότζαιρη του κόσμου,
κανένας δεν ευρέθηκεν για να την ηξηλείψει,
κανένας! γιατί χχέπει την που τα΄ ψη ο Θεός μου.
Η Ρωμιοσύνη εν να χαθεί, όντας ο κόσμος λείπει!
Σφάξε μας ούλλους κι ας γενεί το γαίμαν μας αυλάκιν,
κάμε τον κόσμον μακελλειόν και τους Ρωμιούς τραούλλια,
αμμά ‘ξερε πως ιλαντρον όντας κοπεί καβάκιν,
τριγύρω του πετάσσονται τρακόσια παραπούλια.
Το νιν, ανταν να τρω τη γην, τρωει την γην θαρκέται,
μα πάντα κείνον τρώεται και κείνον καταλυέται.
Είσαι πολλά πικράντερος, όμως αν θεννα σφάξεις,
σφάξε τους λας που πολεμούν αλλού αρματωμένοι,
εμάς με χέρκα όφκερα γιατί να μας πειράξεις,
που ‘μαστον δίχως άρματα, κι είμαστον νεπαμένοι;»

Τότες ο Μουσελλίμαγας εψηλώσεν το δειν του
κι είδεν τον μ’ έναν δειν γλυκύν κι αννοίει και λαλεί του:
«Ό,τι παθθαίν’ ο άθρωπος εν’ που την κεφαλήν του.
Του βρένιμου που το σπαθίν ποσπάζετ’ η ζωή του,
κι εσου αν είσαι βρένιμος, ποσπάζεις την ζωήν σου.»
«Μούλλωσε, κι εκατάλαβα πριχού να πείς το πείν σου.
Μεν μάχεσαι την θάλασσαν να την ηξηντιλήσεις,
άδικα λόγια μεν χάννεις κι αρκείς εις την δουλειάν σου,
τον ήλιον με το φύσιμαν μπορείς να τον ησβήσεις;
Φώναξε τον κελλάτην σου, σασ ‘ την κρεμμασταρκάν σου!»

Δ. 1. Ο Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός στην απάντηση που δίνει στον Μουσελλίμ – Αγά, προσδίδει ένα μεταφυσικό περιεχόμενο στη Ρωμιοσύνη. Ποιο είναι αυτό και πώς παρουσιάζεται;

(4 μονάδες)

Δ. 2. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε με ποια λόγια του Αρχιεπισκόπου διαγράφεται η διαχρονική πορεία του Ελληνισμού.

(5 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ Ε': Λογοτεχνικό βιβλίο (8 μονάδες)

Να απαντήσετε και στις **ΔΥΟ** ερωτήσεις που ακολουθούν:

Ε. 1. Μέσα από τα πιο κάτω λόγια του Βενέζη, προσπαθήστε να εντοπίσετε το σκοπό που θέλησε να εξυπηρετήσει ο συγγραφέας γράφοντας την Αιολική Γη.

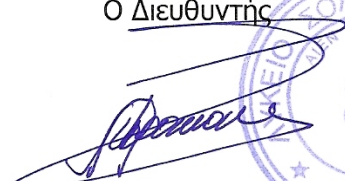
-«Γιατί ο δεσμός με την εφέστια γη ζει μέσα μας ωσάν η φωτιά με τη φλόγα»
-«Δεν θα πάω στην Ανατολή, δεν πρόκειται. Θα βλέπω από μακριά, απ' την Εφταλού τα βουνά της πατρίδας μου, της Ίδης, του Ιλίου. Και θα σκέφτομαι ότι και αυτό είναι ένα προνόμιο: Εκατομμύρια ξεριζομένων ανθρώπων του εκπληκτικού διαστημικού αιώνα μας δεν το έχουν ούτε αυτό. Το από μακριά!...»
-«Θέλουμε να είμαστε περήφανοι ότι δεν απιστήσαμε στον τόπο μας, ούτε ως άνθρωποι, ούτε ως συγγραφείς ».

(4 μονάδες)

Ε. 2. Να συσχετίσετε το τελευταίο μέρος της Αιολικής Γης, όπου οι άνθρωποι φεύγουν απ' τα χώματά τους, με το περιεχόμενο της πιο κάτω stroφής.

«Χώμα είμαστε και στο χώμα θα γυρίσουμε
γι' αυτό οι ψυχές μας ονειρεύονται το χώμα.
μα εκείνος που πέθανε χωρίς μια χούφτα χώμα
να κρατεί και να ταφεί μαζί του
κουβάλησε χίλιες και μιαν οδύνες ».

(4 μονάδες)

Ο Διευθυντής

Αντρέας Καρακάννας

